

**HaDivadlo nabízí pozoruhodnou inscenaci o včelách**  
**Luboš Mareček**  
**Česká televize (19.2.2012)**

Nezvyklé téma zpracovává autorská inscenace Jiřího Havelky, s níž v tomto týdnu vyrukovalo brněnské HaDivadlo. Nese název Svět v ohrožení a je originálním příspěvkem k letošní dramaturgii malé brněnské scény, která se snaží v této sezóně vyjadřovat k popkulturnímu fenoménu "2012". Tento letopočet odstartoval ve světě řadu různých vizí konce či apokalypsy, a to často v podobě nejrůznějších konspiračních či pochybných teorií.

Havelka ve svém nejnovějším titulu ohledává hrozbu ekologické katastrofy v podobě hromadného vymírání včelstev. Vyšel totiž z jevu nazývaného jako Colony Collapse Disorder, což v češtině znamená něco jako syndrom zhroucení včelstev. Jde o nijak neosvětlenou, ale stále častější situaci, kdy v krátkém okamžiku vymře včelí úl a celá včelí kolonie se zhroutí. Tvůrci navíc vyšli z tvrzení Alberta Einsteina, který prý prohlásil že, když zemřou včely, budou lidstvu zbývat jen čtyři roky života.

Výsledkem je v HaDivadle zajímavé představení, které sestává z jakési pomyslné přednášky na téma včely a následného vědeckého summitu, na kterém se zástupci USA, Anglie, OSN a WHO prou právě o zmíněné CCD (tedy Colony Collapse Disorder). Obě tyto poloviny mají zcela rozdílnou atmosféru i jevištní poetiku a Havelka právě z této srážky těží výsledný efekt. První polovinu představení, které lehce přetáhne hodinu, tvoří výstup starého muže čtoucího z knihy Život včel od proslulého dramatika Maurice Maeterlincka. Diváky čeká sice vědecký, ale neskutečně básnivý jazyk a umný popis toho, co se vše se skrývá v úlech, kde je tma a včelky jsou tady pomyslnými světélky.

Havelka na jevišti v silných a krásných potemnělých obrazech ukazuje, jak si včely organizují život a jak probíhá celý jejich kalendářní rok: od kladení vajíček královnou, přes práci na květech a opylování, ale i rozmnožování za pomoci líných trubců a momentu, v němž stará královna musí s vlastním rojem uvolnit místo té mladší. Havelka s pomocí až efektní, ale přitom jednoduché práce se světlem a s monumentální symfonickou hudbou sestrojil dech beroucí divadlo, které hraje jen o tom, co se děje v úlu.

Posléze ovšem dojde k ostrému střihu a diváci se přenesou na zmíněnou vědeckou konferenci největších politických velmocí, bezpečnostních a humanistických organizací. Tady se sarkasticky řeší jakési zmatečné balábile, kdy se přítomní dohadují, jak velký průšvih lidstvo bez včel čeká. A diváci si posléze sami začnou klást podobnou otázku, což byl zřejmě režisérův záměr. Havelkova inscenace nenabídne žádná konkrétní řešení, odpovědi či vize, co bude na světě bez tohoto medonosného hmyzu. Lze ovšem vyčítit, že to bude skutečně velká katastrofa.

Však také režisér a tvůrce nezvyklého a velmi působivého inscenačního tvaru vše zakončil jakýmsi ekologickým vykřičníkem. Tečku inscenace tvoří digitální odpočítávání čtyřleté periody, kterou lidem pohrozil Einstein. Ať už to dopadne jakkoliv, jistý nyní zůstává fakt, že v HaDivadle vznikla skutečně velmi povedená a působivá inscenace, která svérázným způsobem a přes nezvyklý textový materiál velmi komunikuje s divákem. Svět v ohrožení je případem divadla, které má nápad a švih od dramaturgie textu až po výsledný inscenační tvar. Lze ji tak srdečně doporučit nejenom zarytým včelařům či ekologickým aktivistům. Na své si tady totiž přijdou skutečně všichni. Havelka v HaDivadle už před časem stvořil mistrovský kousek nazvaný Indián v ohrožení. Přes podobnost názvů tvoří oba kusy velmi volný seriál propojený jen osobou geniálního vědce Alberta Einsteina. Oba kusy však v současnosti patří k tomu nejlepšímu a nejzajímavějšímu, co komorní scéna v brněnské Alfa pasáži nyní nabízí. Havelka dokáže jakoby z ničeho nebo jen naoko nedivadelních statistických údajů a vědecké faktografie stvořit skutečně barvitě, zábavně a působivé divadlo.